

Mestna občina
Ljubljana

ODZIV NA PRIPOMBE NA STRATEGIJO
RAZVOJA PODEŽELJA IN URBANEGA
KMETIJSTVA MESTNE OBČINE LJUBLJANA
ZA OBDOBJE 2021-2027 PREJETE V JAVNI
OBRAVNAVI

LJUBLJANA, AVGUST 2021

Naročnik: **Mestna občina Ljubljana**
Mestni trg 1
1000 Ljubljana

Mestna občina
Ljubljana

Odgovorna predstavnika naročnika:
Gorazd Maslo, univ. dipl. inž. agr.
Maruška Markovčič, univ. dipl. etn. in antr. kult. ter prof. um. zgod.

Izdelovalec: **ZaVita, svetovanje, d.o.o.**
Tominškova 40
1000 Ljubljana

v sodelovanju s

Kmetijski inštitut Slovenije
Hacquetova ulica 17
1000 Ljubljana

Odgovorni nosilec naloge:
Matjaž Harmel, univ. dipl. inž. gozd.

Podjetje ne posluje z žigom!

Vodja projekta:
Klemen Strmšnik, univ. dipl. geog.

Ključni strokovnjaki - ZaVita:
Sabina Cepuš, univ. dipl. ekol.
Jerneja Harmel, MSc. okolj. znan., R
Avstrija
Matjaž Harmel, univ. dipl. inž. gozd.
Eva Harmel, mag. inž. kraj. arh.
Aleksandra Krajnc, univ. dipl. geog.
Matevž Premelč, univ. dipl. geog.
Sašo Weltdt, univ. dipl. biol.

Ključni strokovnjaki - KIS:
dr. Aleš Kolmanič, univ. dipl. inž.
kmet.
Tomaž Cunder, univ. dipl. geog.
dr. Peter Dolničar, univ. dipl. inž.
agr.
Janez Sušin, univ. dipl. inž. agr.
dr. Branko Lukač, univ. dipl. inž.
kmet.

Projekt: Strategija razvoja podeželja Mestne občine Ljubljana za obdobje 2021-2027 – Odziv na pripombe v javni obravnavi

Številka pogodbe: P35/2020 (na strani izvajalca); C7560-20-210003 (na strani naročnika)

Številka projekta: 230/2020

Ključne besede: Strategija razvoja podeželja | Urbano kmetijstvo | Mestna občina Ljubljana | Programsko obdobje 2021-2027 | SRPUK MOL 2021-2027 | Analiza stanja | Vrednotenje uspešnosti in učinkovitosti | Strateški okvir | Participativni pristop

Datum: 12. 08. 2021

Vir fotografij: Mestna občina Ljubljana, URL: <https://www.ljubljana.si/sl/mestna-obcina/>

O POTEKU JAVNE OBRAVNAVE SRPUK MOL 2021-2027

Na spletni strani MOL je bilo med 1. 7. 2021 in 8. 8. 2021 gradivo »Strategije razvoja podeželja in urbanega kmetijstva Mestne občine Ljubljana za obdobje 2021-2027« javno razgrnjeno. Poleg tega je Oddelek za varstvo okolja – Odsek za razvoj podeželja preko elektronske pošte neposredno pozval več kot 60 deležnikov vključenih v proces priprave navedenega dokumenta (npr. kmete, nevladne organizacije, strokovne organizacije, druge oddelke MOL, ipd.) k podaji morebitnih pripomb na razgrnjeno gradivo.

The screenshot shows the website interface for the Municipality of Ljubljana. On the left is a navigation menu with the logo and name 'Mestna občina Ljubljana', search and map icons, and a list of menu items including 'Aktualno', 'Mestna občina', 'Moja Ljubljana', 'O Ljubljani', 'Razpisi, razgrnitve in javne objave', 'Trenutek v Ljubljani', 'Videoteka', 'MESTNICE, naše zgodbe', 'Medij', 'Kontakt', 'E-novice', 'Pravila varstva zasebnosti', and 'Izjava o dostopnosti'. The main content area features a breadcrumb trail: 'Domov > Oddelek za varstvo okolja > Razpisi, razgrnitve in javne objave > Strategija razvoja podeželja in urbanega kmetijstva Mestne občine Ljubljana za obdobje 2021-2027'. The title of the page is 'Strategija razvoja podeželja in urbanega kmetijstva Mestne občine Ljubljana za obdobje 2021-2027'. A red box indicates the deadline: 'Zaključen: 8. 8. 2021'. Below this, the publication date is 'Datum objave: 1. 7. 2021' and the closing date is 'Rok za prijavo: 8. 8. 2021'. The text describes the public consultation of the strategy for rural development and urban agriculture. It mentions that the strategy is based on the 2014-2020 program and aims to address specific strategic directions in agriculture, forestry, and rural development. The consultation period is from July 1st to August 8th, 2021. Comments should be sent to podezelje@ljubljana.si. At the bottom, there are links to download the strategy document (1.5 MB) and its annex (193 KB).

Do roka se je na poziv odzvalo 7 deležnikov, ki so posredovali konkretne pripombe in predloge za nadgradnjo obravnavanega strateškega dokumenta. Odziv projektne skupine, ki je obravnavani strateški dokument pripravila in MOL na podane pripombe in predloge je podan v naslednjem poglavju.

Poleg navedenega je bilo nekaj predlogov za izboljšavo strategije podanih tudi s strani MOL in projektne skupine same. Na podlagi vseh navedenih odzivov na pripombe in predloge za nadgradnjo obravnavanega strateškega dokumenta je bil oblikovan končni Predlog *Strategije razvoja podeželja in urbanega kmetijstva Mestne občine Ljubljana za obdobje 2021-2027*«, ki bo posredovan v obravnavo in sprejem ustreznim delovnim telesom in Mestnemu svetu MOL.

ODZIV NA PRIPOMBE NA SRPUK MOL 2021-2027 PREJETE V JAVNI OBRAVNAVI

Pripomba št. 1	Društvo Urbani čebelar	Odziv projektne skupine in MOL
Vsebina pripombe odzivi na pripombo:	<p>Izvleček iz elektronske pošte z dne 8. 7. 2021:</p> <p>Samo na hitro sem preletel dokument, si bom vzel več časa do konca meseca, zelo pa pozdravljam in podpiram projekcijo, da bi se zmanjšalo količino čebel/panjev znotraj urbaniziranega področja Ljubljane!</p>	<p>Pripomba oz. pohvala je že zaobjeta v razgrnjenem gradivu – dodatne spremembe gradiva niso potrebne.</p>
Pripomba št. 2	Mestna uprava – Oddelek za kulturo	Odziv projektne skupine in MOL
Vsebina pripombe odzivi na pripombo:	<p>Izvleček iz elektronske pošte z dne 20. 7. 2021:</p> <p>Na Oddelku za kulturo smo strateški dokument (Osnutek Strategije razvoja podeželja in urbanega kmetijstva MOL za obdobje 2021-2027) prebrali in nanj nimamo vsebinskih pripomb.</p> <p>Veseli smo, da je v strategijo uvrščeno tudi spodbujanje razvoja urbanega vrtičkarstva – načrtovano povečanje površine MOL, namenjene vrtičkarstvu, za 30% do leta 2027, ker je slednje postalo sestavni del življenjskega sloga številnih prebivalcev in prebivalcev urbanega območja MOL – to temo smo obravnavali in vključili v prijavo za EPK.</p> <p>Glede načrtovane »nadgradnje tematskih poti s promocijo naravne in kulturne dediščine in turistične ponudbe podeželja« (A4.2.3) predlagamo razmislek, da bi to temo kazalo povezati s strateškimi dokumenti Regionalne razvojne agencije Ljubljanske urbane regije.</p> <p>Oddelek za kulturo bo sodeloval pri oblikovanju prve Strategije kulturnega razvoja Ljubljanske urbane regije (predvidevamo, da bo začetek priprave dokumenta še to leto). Pripravljavcem te strategije bomo predlagali, da vanjo vključijo tudi omenjeno promocijo naravne in kulturne dediščine, v povezavi z regionalno turistično ponudbo.</p>	<p>Pripomba glede A4.2.3 bo upoštevana s sklicem na relevantne strateške dokumente Regionalne razvojne agencije Ljubljanske urbane regije.</p> <p>Obenem pozdravljamo opombo glede oblikovanja prve Strategije kulturnega razvoja Ljubljanske urbane regije in vsebinskega povezovanja oz. navezovanja strateških dokumentov MOL.</p>

Pripomba št. 3	Pavel Zatler	Odziv projektne skupine in MOL
Vsebina pripombe z odzivi na pripombo:	<p>Točke pripombe elektronski pošti z dne 29. 7. 2021:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Strategija je v veliki meri pregled stanja - kar je sicer dobrodošlo ni pa to strategija. Ocenjujem, da je neprimerno da strategijo pripravlja zunanji izvajalec, kajti prepričan sem da ima oddelek za razvoj podeželja povsem dovolj strokovne sodelavce za to delo in predvsem bistveno boljši pregled nad stanjem in trendi v kmetijstvu. Ker je ta strošek priprave strategije verjetno precej velik in se lahko že primerja z posameznimi postavkami v predlogu, predlagam da ga objavite kot informacijo javnega značaja (seveda to lahko dobim tudi na drug način). 2) Med izdelovalci strategije pogrešam KGZS. 	<p>Strategijo razvoja podeželja MOL v programskem obdobju 2014-2020 smo pripravili na podlagi strategije iz prejšnjega programskega obdobja zaposleni v Mestni občini Ljubljana, skupaj z ostalimi deležniki. Po 14 letih smo želeli, da strategijo pripravi zunanji izvajalec, ki ima širši pogled na tematiko in ni ukalupljen v obstoječe ukrepe in aktivnosti, ter lahko nepristransko ob upoštevanju vseh trenutno znanih izhodišč tako na evropskem in slovenskem nivoju pripravi dokumente, ki so preverjeni skozi delavnice in druge oblike sodelovanja javnosti. V postopku javnega naročila sta skupno ponudbo za pripravo strategije dala ZaVita, svetovanje, d.o.o., ki ima odlične reference na področju priprave različnih strategij, študij itd., ter Kmetijski inštitut Slovenije, osrednja strokovna institucija na področju kmetijstva in razvoja podeželja v Sloveniji. Vrednost pogodbenih del je bila 56.608 €. Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) je bila od začetka vključena v pripravo strategije, kot tudi ostale strokovne organizacije, NVO in drugi deležniki.</p> <p>Strategija je sestavljena iz šestih jasno ločenih sklopov, pri čemer le drugi sklop povzema zaključke analize stanja. Slednja je predstavljala enega ključnih izhodišč za pripravo tretjega in četrtega sklopa oz. strateškega in operativnega okvirja SRPUK MOL 2021-2027, ki predstavljata jedro strategije. Tako se s podano pripombo ne moremo strinjati.</p>
Vsebina pripombe z odzivi na pripombo:	<ol style="list-style-type: none"> 3) Ciljni kazalniki so po mojem mnenju postavljene prenizko oziroma tam kjer je trend padanja (pa je kazalnik pomemben) ni aktivnosti za preprečitev padanja. 	<p>Vsi kazalniki so bili postavljeni skladno s pričakovanimi učinki predstavljenih ukrepov – slednji so bili določeni tako na podlagi ocene uspešnosti izvajanja ukrepov v preteklosti, kot na podlagi razpoložljivih sredstev za izvedbo posameznih ukrepov ter absorpcijske sposobnosti upravičencev oz. ocene števila zainteresiranih upravičencev za izvedbo posameznih ukrepov. Na žalost se pripomba ne naša na konkretne kazalnike oz. primere, zato bolj konkretnega odgovora ni mogoče podati.</p>

		<p>Ob tem se je potrebno zavedati, da SRPUK MOL oz. MOL sama ne more neposredno vplivati na določene trende (npr. upad št. KMG) saj gre za splošne trende na državni in širši EU ravni, ki jih bo v obdobju 2021-2027 naslovil <i>Strateški načrt skupne kmetijske politike 2021–2027</i>. Slednji ima bistveno večji vpliv na državno kmetijsko politiko ter ustrezen finančni okvir, ki lahko naslovi tovrstne trende. Vse navedeno je dodatno opisano v poglavju 2.2.1 <i>Vsebinska razmejitev do ključnih strateških dokumentov</i>.</p> <p>Glede na vse navedeno pripombe ni mogoče oz. smiselno upoštevati.</p>
	<p>4) Pri oceni površin posameznih kultur ni upoštevano dejstvo da površine pod kulturami za živinorejo nezadržno zasedajo kmetje iz drugih občin. Žal bo živinoreja na področju MOL ostala samo še kot butična dejavnost. To je z vidika varstva narave in vodovarstva velik problem. Kmet ki pride z Gorenjske (ali drugod) na ljubljanska polja, ne (bo) upošteva nobenih omejitev na VVO, na kar pa so se domačini že kar lepo navadili. Politika MOP je tu zelo slaba.</p> <p>Predlagam, da odgovorna organizacija za pitno vodo, pristopi k individualnemu sklepanju pogodb zaradi omejitev na VVO. Veljavne uredbe na nivoju države pač niso primerna varovalka za dolgotrajno zaščito pitne vode. Tu bi bilo prav, da MOL naredi korak pred državo (konec koncev vsako leto dobi velik del finančnih sredstev od izvajalca javne gospodarske službe).</p>	<p>Trditev, da KMG s stalnim prebivališčem izven MOL ne upoštevajo nobenih omejitev kmetovanja na VVO MOL, je pavšalna. Iz letnih poročil IRSKGLR, ki je po uredbi o VVO zadolžena za nadzor nad izvajanjem uredbe, namreč ta trditev ne izhaja. V kolikor se to dogaja, pričakujemo da tisti, ki so to opazili, o tem nemudoma obvestijo IRSKGLR. Omejitve pri kmetovanju morajo namreč upoštevati vsa KMG, ki kmetujejo na VVO MOL ne glede na kraj stalnega prebivališča.</p> <p>Nadomestila na VVO so opredeljena v <i>Uredbi o načinu izplačevanja in merilih za izračun nadomestila za zmanjšanje dohodka iz kmetijske dejavnosti zaradi prilagoditve ukrepom vodovarstvenega režima (Uradni list RS, 105/11, 64/12, 44/13, 55/15, 97/15, 77/16, 197/20)</i>, ki izhaja iz 79. člena <i>Zakona o vodah</i>. V skladu z 2. odstavkom 1. člena omenjene uredbe se nadomestila izplačujejo kot državna pomoč <i>de minimis</i>, zato sklepanje individualnih pogodb upravljalcev vodnih virov (VOKA SNAGA) ali pa MOL s KMG pravno formalno ni mogoče.</p> <p>Glede na vse navedeno pripombe ni mogoče oz. smiselno upoštevati.</p>
	<p>5) Preseneča me izjemno velik planiran finančni proračun, tudi navedba koliko naj bi že sedaj porabili v te namene je presenetljiva. Predlagam pojasnitev teh števil. Proračun za sedem let je enak znesku bruto-bruto plače za eno leto za vse zaposlene v kmetijstvu na področju MOL.</p>	<p>Pojasnilo oz. razdelitev financ med posamezne ukrepe ter glede na vire financiranja je pojasnjena v poglavju 5 <i>Finančni okvir in dinamika izvedbe strategije</i>. Iz povezave med opisom posameznih ukrepov in aktivnosti, kazalnikov ter ocenjenimi sredstvi za njihovo doseganje (podrobno predstavljeno v operativnem okvirju strategije) pa jasno izhaja kakšne rezultate posameznih aktivnosti lahko pričakujemo glede na predvidena sredstva. V procesu priprave finančnega okvirja za</p>

		<p>posamezne ukrepe oz. aktivnosti so bile upoštevane tako analize dejanske finančne izvedbe ukrepov in aktivnosti v preteklem finančnem obdobju, kot želeni učinki oz. dosežki strategije. Po potrebi smo se poslužili tudi strokovne ocene vrednosti izvedbe posameznih ukrepov oz. aktivnosti.</p> <p>Ob tem opozarjamo, da bo 30% predvidenih sredstev za izvedbo SRPUK MOL pridobljenih iz zunanjih virov financiranja, s čimer bo proračun MOL deloma razbremenjen financiranja določenih ukrepov oz. aktivnosti.</p> <p>Poraba sredstev v programskem obdobju 2014-2020 je razvidna iz sprejetih proračunov in zaključnih računov Mestne občine Ljubljana z obrazložitvami, ki so javno dostopni na povezavi https://www.ljubljana.si/sl/mestna-obcina/proracun-mestne-obcine-ljubljana/.</p> <p>Glede na vse navedeno menimo, da dopolnitev gradiva ni potrebna.</p>
	<p>6) Zadnja leta se dogaja temeljit zasuk na podeželju. Menim da strategija na ključne razloge za to ne odgovarja, zato predlagam da se dopolni oziroma spremeni.</p>	<p>Iz podane pripombe ni mogoče sklepati o kakšnem zasuku na podeželju je govora. Se pa strinjamo, da se podeželje MOL (tako kot podeželje v Sloveniji in EU) nahaja na pomembni prelomnici in se sooča s številnimi izzivi. Ob tem poudarjamo, da je strategija jasno usmerjena k izkoriščanju prepoznanih potencialov in priložnosti podeželja (prepoznanih v poglavju 2.5 <i>SWOT analiza z opredelitvijo ključnih izzivov</i>), ob tem pa naslavlja ključne izzive (npr. prilagajanje na podnebne spremembe, varovanje kmetijskih zemljišč) v obsegu njenih zakonskih, operativnih in finančnih zmožnosti. Ker konkretni predlogi kako naj se strategija dopolni oz. spremeni niso podani, se do njih ne moremo opredeliti, zato menimo, da dopolnitev gradiva ni potrebna.</p>

Pripomba št. 4	Mestna uprava – Oddelek za gospodarske dejavnosti in promet – Odsek za urejanje zelenih površin in čiščenje javnih površin	Odziv projektne skupine in MOL
Vsebina pripombe z odzivi na pripombo:	<p>Izvleček iz elektronske pošte z dne 6. 8. 2021:</p> <p>1) UKREP 1.3 Trajnostno in aktivno upravljanje z gozdovi: Tretjim morda gozdovi predstavljajo celo breme, ker ne vedo kje imajo svoje posesti oz. posledično niti ne vedo, kako z njimi upravljati? Tu vzročno posledična povezava ni jasna in jo je treba izpustiti! Glede na legalnost javnega dostopa v gozd, je potrebno spremeniti dikcijo četrte točke – povečevanje deleža spremeniti iz javnih v občinskih gozdov v okviru mestnih gozdov Ljubljane. Tudi beseda predvsem je odveč, ker so ostali gozdovi primestni oz. le privatni gozdovi s poudarjeno proizvodno funkcijo na 1. stopnji, ki so predvsem v ČS Sostro.</p>	Pripomba je bila v končnem gradivu, skladno s podanimi predlogi za izboljšavo besedila, upoštevana.
Vsebina pripombe z odzivi na pripombo:	2) UKREP 1.4 Kaj je gozdno kmetijstvo? Plantaža kostanjevih dreves?	V opisu ukrepa je bilo gozdno kmetijstvo nenamerno po pomoti navedeno kot kmetijska dejavnost urbanega kmetijstva. Omenjena dejavnost na območju MOL ni predvidena, zato se strinjamo, da se navedena besedna zveza iz gradiva črta.
Vsebina pripombe z odzivi na pripombo:	<p>3) AKTIVNOST 3.1.3 Osveščanje o pomenu gozdov in iz tega izveden kazalnik – Število izvedenih kampanj s področja osveščanja o kmetijstvu in/ali gozdarstvu (1)?!</p> <p>V kontekstu pomena obeh panog je povezovanje nujno le za lastnike z mešanim kmetijskim gospodarstvom. Za vse ostale uporabnike, ki so se v kmetijstvu oz. gozdarstvu že specializirali pa ni preveč primerno! Nujno je, da usklajeno in ciljno pristopimo pri pripravi kampanje o gozdarstvu (OVO, OGDP, KP TRŠH,..)!</p>	Aktivnost 3.1.3 se nanaša na » <u>Osveščanje prebivalstva o pomenu kmetijstva, gozdov, lokalni ponudbi ter dediščini podeželja</u> «. Ciljna skupina so tako predvsem prebivalci MOL, zato podane pripombe o povezovanju različno usmerjenih kmetijskih gospodarstev ni mogoče smiselno upoštevati. Se pa strinjamo s pozivom k usklajeni in ciljno usmerjeni pripravi kampanje o gozdarstvu, zato bosta tako OGDP kot KP TRŠH dodana kot partnerja pri izvedbi ukrepa. S tem menimo, da je bila pripomba upoštevana.

Pripomba št. 5	Srečko Kravcar	Odziv projektne skupine in MOL
<p>Vsebina pripombe z odzivi na pripombo:</p>	<p>Izvleček iz elektronske pošte z dne 8. 8. 2021:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Najprej želim izpostaviti in pohvaliti predloge (SRPUK 2021 - 2027): <ul style="list-style-type: none"> - Turistična destinacija Ljubljana; osredotočenost tudi na lokalne prebivalce ter na turistične tokove izven mestnega jedra (str. 8). - Podpora razvoju manjšim kmetijam in omogočanje razvoja v prostoru (str. 9). - Da Festival ljubljanskega podeželja »zapusti središče mesta« ter se razpršeno organizira po celotnem prostoru MOL (str. 11). - Da se poveča nizko stopnjo izkoriščenosti dejanskih potencialov društev (str. 11). - Sodelovanje z LPP vsaj v ključnih terminih (str. 11). - Pospešeno omogočanje možnosti nadaljnega razvoja kmetijskim gospodarstvom (str. 15). - Povezovanje ponudbe podeželja z LPP in Turizmom Ljubljana (str. 17). - Krepitev vaški jeder (str. 17) in Priloga 1 (SRPUK MOL 2021 – 2027, str. 13). - Ugotovitev, da: »Le dovolj aktivnega in zainteresiranega prebivalstva namreč omogoča ohranjanje vitalnega in aktivnega podeželja« (str. 20, 21). - Potreba po povečanju prepoznavnosti ljubljanskega podeželja (str. 32). 	<p>Pripomba oz. pohvala je že zaobjeta v razgrnjenem gradivu – dodatne spremembe gradiva niso potrebne.</p>
<p>Vsebina pripombe z odzivi na pripombo:</p>	<p>Predlogi za korekcije oziroma dopolnitve obstoječega dokumenta (SRPUK 2021 - 2027):</p> <ol style="list-style-type: none"> 2) Dokument ne ponuja definicije podeželja. Dokument, ki govori o podeželju, ne navaja, kaj podeželje sploh je. To je nelogično. Takšna dopolnitev je nujna. Dokument ne navaja, kje se ljubljansko podeželje nahaja in kaj vse vanj sodi – kje se začne in kje konča. To je dober razlog za 	<p>Uradna oz. univerzalna definicija podeželja ne obstaja in se tudi v drugih dokumentih ne uporablja. V prejšnji strategiji so se kot podeželje štela območja kmetijskih in gozdnih zemljišč (K1, K2, Go), površine za vrtičkarstvo (Zv) po OPN izven strnjene urbane pozidave, vključujoč površine podeželskih naselij (SK), površine z objekti za kmetijsko proizvodnjo (IK) in površine razpršene poselitve (A), kjer so sedeži KMG in pripadajoči objekti.</p>

	<p>razhajanja in različna tolmačenja v nadaljevanju. Kako se lahko govori o potrebah, če se ne definira teritorija? Zaradi jasnosti in zaradi tega, da v to ali ono smer ne bi prihajalo do zlorab SRPUK, mora dokument opredeljevati območje ljubljanskega podeželja – predlagam zemljevid.</p>	<p>S to strategijo želi MOL preseči delitev prostora MOL na urbani in ruralni del ter razumeti prostor MOL kot povezano in nedeljivo celoto – nenazadnje slednje izhaja že iz naslova strategije same (Strategija razvoja podeželja in urbanega kmetijstva Mestne občine Ljubljana). Strategija za naslednje programsko obdobje tako vključuje območje celotne MOL, s potenciali za pridelavo in povečanje samooskrbe prebivalcev MOL.</p> <p>Glede na vse navedeno menimo, da dopolnitev gradiva ni potrebna.</p>
<p>Vsebina pripombe z odzivi na pripombo:</p>	<p>3) Skrbi me dikcija, da SRPUK MOL 2021 – 2027 predstavlja nadgradnjo tovrstnega dokumenta iz obdobja 2014 – 2020. To je na nek način logično, pa vendar; dolina Besnice, od koder prihajam, je v do sedaj veljavnem dokumentu omenjena zgolj v kontekstu območja varovanja kmetijskih zemljišč največje ustreznosti (ponovno brez zemljevida oziroma natančne opredelitve meja). Ne vem sicer, na kakšni podlagi je prišlo do navedene vsebine v pretekli strategiji, vendar obstoječa drža MOL do doline ne deluje. Če so določena zemljišča prepoznana kot takšna, je pri tem potrebno biti konkreten. Posploševanje v takšnih primerih ni primerno, saj je na drugi strani nujno potrebno skrbeti za ustvarjanje ustreznih življenjskih pogojev - da bo okolje privlačno za mlade oziroma za ljudi, ki bodo tu videli potencial. To bo najboljši način tudi za ohranjanje narave. Grobo prepričevanje kakršnekoli gradnje (ker navedena dikcija pomeni zgolj to in nič drugega), todi znotraj zaselkov oziroma vaških jeder, že ponuja negativne posledice, ki se kažejo tudi v odseljevanju in zanemarjanju krajine (zaraščanje, onesnaževanje, odmetavanje avtomobilskih školjk ipd.), ki je bila še pred približno 20 leti lepo obdelana. Zakaj v pretekli strategiji ni pisalo – denimo - ničesar o tem, da bi bilo v Besnici potrebno narediti kaj za otroke? Obstoječ sistem dokazano ne deluje. Ponovno izpostavljam, kar ste ugotovili sami: »Le dovolj aktivnega in zainteresiranega</p>	<p>Tako kot SRPUK MOL ne izpostavlja doline Besnice, ne izpostavlja niti drugih delov MOL (z izjemo delitve na urbani in ruralni del). Nobeden od predlaganih ciljev, ukrepov ali aktivnosti namreč ni prostorsko omejen na predstavljeni način. Ob tem poudarjamo, da je SRPUK MOL le eden od strateških dokumentov, ki ne naslavlja oz. ni pristojen za reševanje vseh navedenih primerov.</p> <p>SRPUK MOL v ukrepu »1.1 Zagotavljanje trajnostnega in usklajenega prostorskega razvoja na kmetijah in varovanja kmetijskih zemljišč na območju MOL« jasno predvideva tako »Sistematično spremljanje stanja naravnih virov« kot »Zagotavljanje zadostnih in primernih površin za delovanje kmetijskih gospodarstev«. Vendar SRPUK MOL ni orodje za prostorsko načrtovanje in umeščanje različnih razvojnih pobud v prostor – temu je namenjen proces prostorskega načrtovanja, ki poteka preko predlogov za spremembo OPN. Oddelek za varstvo okolja, Odsek za razvoj podeželja pa lahko v okviru SRPUK MOL predlagateljem operativno podpora v procesu prostorskega načrtovanja.</p> <p>Ob tem poudarjamo, da lahko določene predstavljene ideje (npr. razvoj izobraževanja na podeželju ipd.) SRPUK MOL podpre preko že predvidenih ukrepov, zainteresirani deležniki, pa lahko razvojne ideje konkretizirajo in prijavijo tako v okviru razpisov SRPUK MOL, kot v okviru LAS, PRP in drugih razvojnih mehanizmov.</p> <p>Glede na vse navedeno menimo, da dopolnitev gradiva ni potrebna.</p>

	<p>prebivalstva namreč omogoča ohranjanje vitalnega in aktivnega podeželja» (str. 20, 21)</p>	
<p>Vsebina pripombe z odzivi na pripombo:</p>	<p>4) Dokument tudi navaja, da je v MOL 475 kmetij v razredu velikosti od 2 ha do 10 ha (60,6 %), (str. 13). Sam prav tako prihajam iz kmetije, ki ima cca 8 ha zemlje. Razpisi MOL, s katerimi je možno pridobiti sredstva, so v večini napisani (in tolmačeni) tako, da glede na specifičnost, od katere ne bežim, ni možno priti zraven. MOL bi morala na tem področju storiti korak naprej, v smeri proti kandidatom in predvsem proti skrbi za razvoj podeželja. Prav tako se spreminjajo potrebe, okoliščine itd., navedeni razpisi pa so že leta povsem enaki (copy/paste).</p>	<p>Pripomba se sicer ne nanaša neposredno na SRPUK MOL, temveč na podrejene dokumente in pravne podlage na podlagi katerih se bo le ta izvajala. Podobna pripomba je bila zabeležena tudi v času delavnic s končnimi uporabniki in strokovno javnostjo.</p> <p>Pripomba se bo upoštevala v fazi oblikovanja pravne podlage za dodeljevanje državnih pomoči, saj gre v primeru sofinanciranja gospodarske dejavnosti za državno pomoč. Pravno podlago, v kateri so določeni pogoji in vrste pomoči s posameznimi ukrepi, sprejema Mestni svet MOL in mora biti usklajena z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in Ministrstvom za finance in MF ter potrjena pri Evropski komisiji. Ob tem je potrebno poudariti, da je MOL tudi pri oblikovanju pravne podlage in kasneje javnih razpisov za dodelitev državnih pomoči, dolžna zasledovati cilje in kazalnike SRPUK MOL. Tako so lahko določene vrste investicij ali razvojnih predlogov (oz. specifik kot jih je poimenoval avtor pripombe) še vedno ocenjene kot neustrezne, če tem ciljem in kazalnikom ne sledijo. Posledično seveda ne bodo mogle biti podprte. Vsekakor pa je v interesu MOL, da se ukrepi SRPUK MOL uspešno in tekoče izvajajo, zato verjamemo, da bo izvajalec to tudi omogočil.</p> <p>Glede na vse navedeno menimo, da dopolnitev gradiva ni potrebna.</p>
<p>Vsebina pripombe z odzivi na pripombo:</p>	<p>5) Zagotavljanje nadomestnih kvot za kmetijska zemljišča (OPN). Kmetija, ki potrebuje nekaj 100 m² za svojo družino oziroma za to, da bila skrb za obdelanost kmetijskih površin lažja, pri tem med drugim »tekmuje« tudi – denimo – z zasebnikom, ki potrebuje vsaj petdesetkrat večjo kvoto za namen gradnje parkirišča za tovorna vozila. To gotovo ni v luči razvoja podeželja. Tak sistem podeželje kvečjemu duši, zavira in izčrpava.</p>	<p>Na tem mestu ponavljamo odgovor na eno prejšnjih vprašanj, saj gre za istovrstno problematiko. SRPUK MOL ni orodje za prostorsko načrtovanje in umeščanje različnih razvojnih pobud v prostor – temu je namenjen proces prostorskega načrtovanja, ki poteka preko predlogov za spremembo OPN. Oddelek za varstvo okolja, Odsek za razvoj podeželja pa lahko v okviru SRPUK MOL predlagateljem ponudi operativno podporo v procesu prostorskega načrtovanja.</p> <p>Glede na vse navedeno menimo, da dopolnitev gradiva ni potrebna.</p>

<p>Vsebina pripombe z odzivi na pripombo:</p>	<p>6) Strategija izpostavlja skrb za varovanje najboljših kmetijskih zemljišč (str. 12), čemur vsak, ki ima rad naravo in podeželje, težko oporeka. Na tej točki pa vseeno želim izpostaviti, da so v mojem okolju vsa zemljišča opredeljena kot K1. Na naši kmetiji imamo nekaj zemljišč, ki so tako strma, da je že hoja po njih izziv. O potencialni strojni obdelavi ni nikakršnega govora. Prestrma in preveč zaraščena so celo za pašo goveda – in vendarle so opredeljena kot najboljša kmetijska zemljišča. Gre za sistem, ki izkrivlja sliko. Potrebno bi bilo poskrbeti za verodostojno vrednotenje kmetijskih zemljišč. MOL se rada pohvali, da 75% njenega teritorija predstavljajo zelene površine, vendar ne bi bilo prav, da bi bila določena območja zaradi tega talec.</p>	<p>S predstavljeno problematiko se aktivno ukvarja tudi SRPUK MOL, ki je opredelitev trajno varovanih kmetijskih zemljišč na celotnem prostoru MOL prepoznala kot enega ključnih izzivov. Po preverjanju in usklajevanju znotraj MOL je bilo v okviru priprave SRPUK MOL pridobljeno tolmačenje, da bo Republika Slovenija prevzela pripravo te strokovne podlage v okviru priprave naslednjih sprememb in dopolnitev OPN MOL (tako kot to predvideva zakonodaja). Posledično to ni ena od aktivnosti SRPUK MOL, vendar slednja predvideva aktivno vključevanje MOL v pripravo tovrstne strokovne podlage in jo v ukrepu 1.1 postavlja tako kot enega od kazalnikov dosežkov, kot tudi enega od kazalnikov rezultatov SRPUK MOL.</p> <p>Glede na vse navedeno menimo, da dopolnitev gradiva ni potrebna.</p>
<p>Vsebina pripombe z odzivi na pripombo:</p>	<p>7) Strategija med Nevarnostmi/Grožnjami na strani št. 18 navaja: »Nerazumevanje povezano z opravljanjem kmetijske dejavnosti predvsem pri novo priseljenih meščanih na podeželju (hrup, morebiten smrad)« in pa: »Izgubljanje podeželske identitete zaradi priseljevanja meščanov in urbanega načina življenja«. Zgoraj navedena dikcija je na ravni t. i. gostilniških debat. Prepričan sem, da navedeno ne sodi v noben dokument, kaj šele v nekaj, kar se imenuje Strategija. Nad dikcijo sem zgrožen. Presenečen sem, da je kaj takšnega sploh možno najti »črno na belem«. Navsezadnje se Ljubljana vseskozi predstavlja kot strpno mesto, ki spoštuje različnost. Navedenega »predalčkanja« ne morem razumeti drugače kot žaljivo, nestrpno in povsem neprimerno. Kot prebivalec MOL upam in pričakujem, da bo v sprejetem dokumentu nevedno povsem izginilo. To velja toliko bolj, ker na straneh št. 20 in 21 pravilno ugotavljate, da: »Le dovolj aktivnega in zainteresiranega prebivalstva namreč omogoča ohranjanje vitalnega in aktivnega podeželja« (str. 20, 21). Menim, da je to pravi pristop. Ljudje s(m)o največji kapital. Podeželje potrebuje tudi svežo kri. Vsi, ki imajo radi podeželje, so vsekakor</p>	<p>Obe izpostavljeni navedbi izhajata tako iz zaključkov delavnic organiziranih tekom priprave SRPUK MOL, kot iz navedb težav s katerimi se različni prebivalci MOL obračajo na Oddelek za varstvo okolja, Odsek za razvoj podeželja.</p> <p>Razumemo, da se z navedbama morda ne strinjate oz. menite, da ne odražata vašega pogleda. Vendar konflikti med posameznimi skupinami prebivalcev MOL obstajajo (samo za primer – na drugi strani se kmetje pogosto pritožujejo nad neodgovornimi sprehajalci psov, ki s svojimi iztrebki onesnažujejo njihove kmetijske površine). Prav zato SRPUK MOL daje velik poudarek tudi na izobraževanju in osveščanju vseh prebivalcev MOL o pomenu podeželja, njegovih prednostih in priložnostih, ki jih vsekakor velja izkoristiti.</p> <p>Glede na prej izpostavljene pohvale z vaše strani razumemo, da je usmeritev SRPUK MOL v ohranjanje vitalnega in aktivnega podeželja tudi iz obstoječega gradiva zelo jasna. Tako menimo, da izbris navedenega ni primeren, dopolnitev gradiva pa prav tako ni potrebna.</p>

	<p>dobrodošli. Vprašanje na tej točki je le, kako ustvarjati ustrezne pogoje.</p>	
<p>Vsebina pripombe z odzivi na pripombo:</p>	<p>8) Ob koncu ponovno izražam upanje, da bo MOL izboljšala odnos do doline Besnice. Za konec izpostavljam zgolj dva takšna primera, žal jih je sicer bistveno več.</p> <p>Leta 2019 so krajan Besnice zaprosili za defibrilator. Dolina je dolga več kot 10 km. Prva pomoč v najbolj idealnem scenariju do nas potrebuje vsaj 15 minut. Po 4 minutah od zastoja srca – tudi ob morebitnem preživetju – določenih telesnih funkcij ni možno več povrniti. Resnica je takšna, da bi moralo biti v dolini več defibrilatorjev. Prošnja krajanov, da bi dobili vsaj enega, je bila s strani MOL zavržena.</p> <p>V letu 2021 so krajan v Besnici s svojimi sredstvi kupili in postavili hidrant, saj druge možnosti navkljub desetletnim obljubam ni bilo. Takšnega primera v MOL ne boste našli.</p> <p>Predstavljanje neokrnjenosti na tak način (odrekanje investicij), je povsem zgrešeno in dokazano škodljivo. Upam, da boste tudi na podlagi slednjega razumeli, da tukaj živimo ljudje, ki jim je mar za okolje, ki želimo najboljše za naravo, za kulturo, zase, za svoje otroke, za obiskovalce in tudi za MOL.</p>	<p>Zavedamo se, da k dobremu stanju na podeželju prispevajo številni dejavniki, vendar se pripombe ne nanašajo na vsebine SRPUK MOL, saj slednji tudi ne pokriva vseh vidikov razvoja podeželja. Ob tem poudarjamo, da bo SRPUK MOL enakomerno podprl razvoj podeželja na celotnem območju MOL – seveda skladno s predvidenimi ukrepi in aktivnostmi ter v okviru predvidenih finančnih zmožnosti. Potrebno pa se je zavedati, da se morajo na razpise MOL z ustreznimi in upravičenimi projekti odzvati tudi prijavitelji oz. upravičenci SRPUK MOL. Izpostavljenih primerov ne moremo komentirati, saj ne poznamo njihovih ozadij in z njimi nismo podrobneje seznanjeni.</p> <p>Glede na to, da ne gre za vsebinsko pripombo smatramo, da gradiva ni potrebno dopolniti</p>

Pripomba št. 6	Zavod RS za varstvo narave – OE Ljubljana	Odziv projektne skupine in MOL
<p>Vsebina pripombe z odzivi na pripombo:</p>	<p>Izveček iz elektronske pošte z dne 6. 8. 2021:</p> <p>1) V SWOT analizi so zavarovana območja in območja Natura 2000 navedeni v sklopu »slabosti«. Z vidika intenzivnega kmetijstva je ta opredelitev sicer lahko utemeljena, če pa pogledamo z vidika trajnostni, sonaravnega razvoja in dolgoročnosti pa so območja z naravovarstvenim statusom lahko tudi »prednost«, še posebno na področju razvoja sonaravnega kmetijstva in turizma.</p>	<p>Kot pravilno ugotavlja avtorica pripombe že sama, je SWOT analiza izvedena tudi z vidika kmetijstva kot enega ključnih gospodarskih sektorjev na podeželju. Obenem opozarjamo, da SWOT analiza med priložnostmi že sedaj prepoznava »priložnosti« območij z naravovarstvenim statusom za sonaravni razvoj podeželja preko naslednje točke – <i>»Naravna in kulturna dediščina kot priložnost za razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetijah«</i>. Posledično menimo, da je podana pripomba že del obstoječega gradiva ter da dodatne spremembe gradiva niso potrebne.</p>

<p>Vsebina pripombe z odzivi na pripombo:</p>	<p>2) Izjemno veliko zmanjšanje površin barjanskih travnikov v zadnjih letih, ki ga opažamo tudi mi, ker gre za naravovarstveno pomembne površine, je močno zaskrbljujoče. Ustrezno upravljanje zavarovanih območij in območij Natura 2000 je v povezavi s prilagojeno kmetijsko prakso »priložnost« za ohranjanje ekstenzivnih barjanskih travnikov. Ključnega pomena je komunikacija z vsemi deležniki.</p>	<p>Z ugotovitvijo avtorice pripombe se strinjamo in poudarjamo, da je komunikaciji in izobraževanju uporabnikov SRPUK MOL, prav zaradi pomena izpostavljenih sinergij, posvečena posebna pozornost v okvirju ukrepov »1.2 - <i>Izboljšanje pogojev za delo in pridelavo na kmetijah ter vzpodbujanje ekološkega načina kmetovanja</i>« in »2.1 - <i>Krepitev kapacitet in povezovanje ponudnikov</i>«. Prav tako strategija velik poudarek daje komuniciranju s ključnimi ciljnimi skupinami in osveščanju v okviru »cilja 3 - <i>Osveščeni in odgovorni meščani, ki aktivno podpirajo dobro prepoznavno podeželje</i>«. Posledično menimo, da je podana pripomba že del obstoječega gradiva ter da dodatne spremembe gradiva niso potrebne.</p>
	<p>3) Komasačije so za naravovarstvene vsebine lahko škodljive. Opozarjamo na pridobivanje ustreznih dovoljenj za njihovo izvedbo na naravovarstveno pomembnih območjih skladno z naravovarstveno zakonodajo (ZON, 104. člen).</p>	<p>Izpostavljene problematike se zavedamo, poudarjamo pa, da so komasačije zapleten in dolgotrajen proces in postopek, v katerega se (skladno z zakonodajo) vključuje vse relevantne deležnike. Vsi ukrepi SRPUK MOL se bodo izvajali skladno z zakonodajo, tudi s področja varovanja narave. Posledično menimo, da je podana pripomba že del obstoječega gradiva ter da dodatne spremembe gradiva niso potrebne.</p>
	<p>4) Pripravljeni smo sodelovati pri aktivnostih ohranjanja kulturne krajine, pri katerih je ZRSVN že naveden, prav tako pa tudi pri vseh ostalih aktivnostih, povezanih z naravovarstveno pomembnimi območji.</p>	<p>Pozdravljamo pripravljenost na operativno sodelovanje in ugotavljamo, da je bila vloga ZRSVN v izvedbi SRPUK MOL ustrezno prepoznana in vključena. Posledično menimo, da dodatne spremembe gradiva niso potrebne.</p>

Pripomba št. 7	Javno podjetje vodovod kanalizacija snaga d.o.o.	Odziv projektne skupine in MOL
<p>Vsebina pripombe z odzivi na pripombo:</p>	<p>Izvleček iz priponke elektronski pošti z dne 9. 8. 2021: CILJ 1: V Strategiji se omenja, da je kmetijstvo kot gospodarska panoga močno omejeno na območjih varovanja vodnih virov in na območjih Natura 2000. Preseči moramo miselnost, da varovana območja predstavljajo omejevanje ter videti v temu izziv in priložnost višjih standardov pridelave in vzreje. S ciljem varovanja vodnih virov in</p>	<p>Kot pravilno ugotavljajo avtorji pripombe je SWOT analiza izvedena tudi z vidika kmetijstva kot enega ključnih gospodarskih sektorjev na podeželju. Obenem opozarjamo, da SWOT analiza med priložnostmi že sedaj prepoznava »priložnosti« območij z naravovarstvenim statusom in VVO:</p>

	<p>varovanja biotske raznolikosti je potrebno vzpodbujati in nuditi vso potrebno pomoč pri ekološki pridelavi zelenjave in sadja.</p> <p>Dejstvo je, da urbana kmetijska zemljišča v 21. stoletju še obstajajo izključno zaradi varovanja tal zaradi vplivov na vire pitne vode. Kmetijstvo in javna oskrba s pitno vodo sobivata v Ljubljani že 130 let in čas je da se ta dejstva izpostavi in odnos nadgradi v boljše sodelovanje. Mnenja smo, da je pridelava hrane na vodovarstvenih območjih prednost in tržna priložnost, ki je neizkoriščena.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - »Menjava generacij in prilagajanje klimatskim spremembam – drugačni pristopi, uvajanje novih, specializiranih ter tehnološko naprednih oblik kmetijstva (npr. ekološka pridelava na VVO z namakanjem).« - »Novi pridelki – novost in priložnost za doseganje višje dodane vrednosti.« - »Naravna in kulturna dediščina kot priložnost za razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetijah.« <p>Prav tako poudarjamo, da je SRPUK MOL 2021-2027 veliko svojih ukrepov in aktivnosti usmeril v doseganje izpostavljenih izzivov. Posledično menimo, da je podana pripomba že del obstoječega gradiva ter da dodatne spremembe gradiva niso potrebne.</p>
<p>Vsebina pripombe z odzivi na pripombo:</p>	<p>Ukrep 1.1: Med kazalniki rezultatov je navedena tudi legalizacija namakalnih sistemov, ki sedaj obratujejo na črno. Menimo, da je tak kazalnik neprimeren, saj ne odpravlja izvornih nepravilnosti temveč jih celo legitimira in upravičuje. Predlagamo, da se vse sisteme, ki trenutno obratujejo na črno, ustrezno prijavi pooblaščenim inšpekcijskim organom.</p>	<p>SRPUK MOL 2021-2027 nekatere od svojih ukrepov usmerja v naslavljanje izziva prilagajanja na podnebne spremembe. Tako kot avtorji pripomb v eni od spodaj podanih pripomb tudi MOL prav namakanje vidi kot enega ključnih ukrepov prilagajanja v prihodnosti in ga posledično spodbuja. S pripombo, da se iz gradiva umakne dikcija legalizacije nelegalnih namakalnih sistemov se strinjamo, saj delimo mnenje avtorjev pripombe, da morajo biti vsi takšni sistemi zgrajeni skladno z veljavno zakonodajo. Z navedbo dikcije smo želeli opozoriti na dejstvo, da je odkriti problem potrebno ustrezno nasloviti, oz. zagotoviti, da se bo v obdobju veljavnosti SRPUK MOL 2021-2027 le ta pričel reševati - legalizacija je seveda le ena od možnih rešitev. Glede na vse navedeno bo gradivo ustrezno popravljeno.</p>
<p>Vsebina pripombe z odzivi na pripombo:</p>	<p>Aktivnost A.1.1.2: Obstoječe kmetije je potrebno varovati, jim pustiti prostor in jih ne zapirati z urbanimi površinami. To je potrebno upoštevati pri prostorskem načrtovanju in spremembah OPN MOL.</p> <p>Aktivnost A.1.1.3: V sklopu krepitev odpornosti na posledice podnebnih sprememb je potrebno vzpodbujati in sofinancirati mreže proti toči in namakanje, saj sta to ključna ukrepa prilagajanja podnebnim spremembam</p>	<p>V primeru obeh podanih pripomb gre za načelne usmeritve, ki so že obravnavane oz. ustrezno naslovljene s strani SRPUK MOL 2021-2027. Posledično menimo, da je podana pripomba že del obstoječega gradiva ter da dodatne spremembe gradiva niso potrebne.</p>

<p>Vsebina pripombe z odzivi na pripombo:</p>	<p>Ukrep 1.2. (stran 49): Zakaj so pri dveh podkategorijah (1. Število KMG z več kot 80% zemljišč v MOL in 2. število zaposlenih oz. pokojninsko zavarovanih na KMG) ciljne vrednosti kazalnikov za leto 2017 nižje kot izhodne vrednosti v letu 2021? Pozdravljamo ambiciozen cilj 30 % povečanja deleža kmetij z ekološkim načinom kmetovanja.</p>	<p>V primeru obeh kazalnikov gre za splošne negativne trende na državnem nivoju, na katere SRPUK MOL 2021-2027 kot strategija na lokalnem nivoju z omejenimi pristojnostmi in finančnim okvirjem enostavno ne more odgovoriti. Temu so namenjeni programi na ravni EU in države. SRPUK MOL 2021-2027 svoje napore tako usmerja predvsem v blažitev teh trendov. Glede na navedeno menimo, da spremembe gradiva niso potrebne.</p>
<p>Vsebina pripombe z odzivi na pripombo:</p>	<p>Ukrep 1.3 Trajnostno in aktivno upravljanje z gozdovi Menimo, da zapisani zaključki na podlagi izkušenj ne sodijo v dokument, kot je Strategija: »Tretjim morda gozdovi predstavljajo celo breme, ker ne vedo kje imajo svoje posesti...« Potem pa je naprej »Posledično...«. Tudi termin »javen« v zapisu »povečevanja deleža javnih gozdov predvsem v mestnih gozdovih Ljubljane« je za dokument, kot je Strategija neprimeren. Dostop v vse gozdove je namreč (pod nekaj pogoji) vsem prost, torej že tako »javen«. Predvidevamo, da bi želeli povečati delež gozdov v lastništvu mesta ali države, kar običajno olajša upravljanje. Morda bi raje zapisali kar »povečati delež gozdov v lasti MOL«, sploh ker gre za lokalno strategijo</p>	<p>Pripomba je bila v končnem gradivu, skladno s podanimi predlogi za izboljšavo besedila, upoštevana.</p>
<p>Vsebina pripombe z odzivi na pripombo:</p>	<p>Ukrep 1.4. V ukrepu je pri naštevanju dejavnosti urbanega kmetijstva omenjeno gozdno kmetijstvo. Predvidevamo, da gre za t.i. agro-forestry, ki pri nas ni dovoljeno. Nikjer naprej se s to dejavnostjo več ne operira, zato predlagamo, da se bolj opredeli, kaj je s tem mišljeno, ali pa se to umakne iz besedila.</p>	<p>V opisu ukrepa je bilo gozdno kmetijstvo nenamerno po pomoti navedeno kot kmetijska dejavnost urbanega kmetijstva. Omenjena dejavnost na območju MOL ni predvidena, zato se strinjamo, da se navedena besedna zveza iz gradiva črta.</p>
<p>Vsebina pripombe z odzivi na pripombo:</p>	<p>Aktivnost A1.4.3. Pri zadnji podkategoriji (Število čebeljih družin na območju MOL in znotraj avtocestnega obroča) je ciljna skupna vrednost za urbana in ruralna področja višja (4800) kot je izhodna skupna vrednost (4600). Dejstvo, da je »Ljubljana mesto z eno največjih gostot panjev v urbanem okolju, saj njihova gostota znaša 9,7 /km2 (stran 15)«, ob upoštevanju nedavnih znanstvenih spoznanj, da sta na mnogih območjih število in gostota medonosnih čebel previsoki in predstavljata grožnjo divjim oprasovalcem ter lahko pomembno prispevata k upadu njihove</p>	<p>Navedenega kazalnika ne smemo razumeti sumarno ampak kot je zapisan, saj je SRPUK MOL 2021-2027 ustrezno prepoznal navedeno problematiko in predvidel zmanjšanje gostote (iz 700 na 600) v najbolj s čebelami naseljenem delu MOL – v urbanem prostoru oz. v prostoru znotraj avtocestnega obroča. Del tega zmanjšanja bi se lahko zgodil tudi s preusmeritvijo v ruralni del MOL, kjer je gostota bistveno manjša. Poleg tega poudarjamo, da je MOL v okviru projekta BeePathNet pripravil Dolgoročno vizijo</p>

	<p>številčnosti in pestrosti, ponuja priložnost, da se celokupno število panjev medonosnih čebel ustali ali kvečjemu zmanjša, zato predlagamo popravek kazalnika. Dodatne aktivnosti naj se predvidi za varstvo drugih oprasaševalcev kot so divje čebele, metulji, muhe trepetavke. Dodatne aktivnosti se lahko neposredno navezujejo na v Strateškem načrtu SKP 2023-2027 predviden ukrep C.1 Travniki za oprasaševalce (strani 261-262).</p>	<p>Čebelje poti, trenutno pa v okviru Čebelje poti pripravlja tudi Akcijski načrt urbanega čebelarstva v MOL. Oba dokumenta že danes prepoznavata vse oprasaševalce na enakovrednem nivoju, pri čemer je seveda čebelarstvo organizirana gospodarska panoga, ki se jo usmerja na drugačen način od ostalih oprasaševalcev.</p> <p>SRPUK MOL 2021-2027 je le ena od strategij na lokalni ravni, ki zasleduje svoje cilje in ukrepe. V kolikor so prepoznane sinergije med obema dokumentoma njihovo naslavljanje oz. doseganje seveda pozdravljamo, vendar SRPUK MOL 2021-2027 ne predvideva sredstev za financiranje izvedbe drugih strategij. Ob tem poudarjamo, da vidimo možnost za doseganje prepoznane sinergije v aktivni operativni in vsebinski vključitvi Javnega podjetja VOKA SNAGA d.o.o. v izvedbo ukrepov usmerjenih v izobraževanje upravičencev in osveščanje meščanov.</p> <p>Glede na navedeno menimo, da dopolnitev gradiva ni potrebna.</p>
<p>Vsebina pripombe z odzivi na pripombo:</p>	<p>Aktivnost 1.4.1: načrtuje se povečanje površin namenjenih vrtničkom za 30 %, vendar se to ne sme zgoditi na račun zmanjševanja kmetijskih zemljišč. Predlagamo, da se preučijo možnosti vzpostavitve območij vrtničkov na zaraščenih in opuščeni območjih.</p>	<p>Že danes MOL organizirano vrtničkarstvo spodbuja na območjih označenih z namensko rabo prostora Zv, pri čemer aktivnosti prvenstveno usmerja na zemljišča v svoji lasti. Ob tem poudarjamo, da avtorji pripombe upravičeno izpostavljajo precej kompleksen problem, katerega SRPUK MOL 2021-2027 naslavlja predvsem preko ukrepa »1.1 Zagotavljanje trajnostnega in usklajenega prostorskega razvoja na kmetijah in varovanja kmetijskih zemljišč na območju MOL« ter priprave ustreznih strokovnih podlag, ki bodo podale konkretne usmeritve za trajno varovanje kmetijskih zemljišč in nadaljnji prostorski razvoj MOL. Glede na navedeno menimo, da dopolnitev gradiva ni potrebna.</p>
<p>Vsebina pripombe z odzivi na pripombo:</p>	<p>CILJ 2: potrebno je vzpostaviti ciljno usmerjen sistem izobraževanja kmetovalcev in vrtničkarjev. Vse, ki kmetujejo in se ukvarjajo z vrtnički, je potrebno podučiti in osvestiti, kako njihove aktivnosti vplivajo na kakovost tal in podzemne vode in kako lahko ta vpliv zmanjšamo. Smiselno je tudi uvesti instrument povratne informacije o uspešnosti praks, ki se jih uvaja.</p>	<p>S pripombo se strinjamo, poudarjamo pa, da jo SRPUK MOL 2021-2027 že naslavlja preko ukrepa »1.4 Prepoznavanje in aktivacija potencialov urbanega kmetijstva« in v njegove okviru predvidene vzpostavitve program vrtničkarstva, katerega namen zaobjema tudi izpostavljeno problematiko. Glede na navedeno menimo, da dopolnitev gradiva ni potrebna.</p>

<p>Vsebina pripombe z odzivi na pripombo:</p>	<p>Ukrep A 2.2.1. (Pomoč pri trženju in dvigovanju dodane vrednosti novih proizvodov in storitev na podeželju). Predlagamo, da se aktivnostim doda tudi vzpostavitev celovite grafične predstavitve vseh ekoloških kmetij. Predstavitev naj omogoča enostaven prikaz produktov, ki jih lastnik KMG trži, kontakt in možnost nakupa. Zagotovitev celostnega vpogleda v stanje ponudbe ekoloških produktov ostaja eden večjih izzivov pomoči pri trženju.</p>	<p>Kot pravilno ugotavljajo avtorji pripombe SRPUK MOL 2021-2027 že naslavlja izpostavljeno vprašanje preko ukrepa »2.2 Usklajevanje trženja in prodajnih kanalov dobrin podeželja«. Predlagana dopolnitev predstavlja enega od možnih pristopov, o katerih pa je na nivoju strategije preuranjeno sklepati. Rešitve in komunikacijski kanali so namreč odvisni od številnih odprtih vprašanj (npr. kdo so ciljne skupine, kakšne so njihove značilnosti in potrebe, ipd.). Odgovore bo poiskala ustrezna projektna skupina v sodelovanju s ponudniki preko procesa, ki ga bo omočil prav SRPUK MOL 2021-2027. Glede na navedeno menimo, da dopolnitev gradiva ni potrebna.</p>
<p>Vsebina pripombe z odzivi na pripombo:</p>	<p>CILJ 3: Obstoječe kmetijske površine je potrebno ohraniti. Ne sme se spreminjati namembnosti zemljišč, obdelane kmetijske površine opuščati ali deliti na manjše enote in na njih vzpostavljati območja vrtičkov.</p>	<p>Pripomba navaja zelo splošena načela, s katerimi se seveda strinjamo, opozarjamo pa, da niso le v pristojnosti MOL temveč tudi številnih drugih odločevalcev, ki se vključujejo v procese prostorskega načrtovanja. Menimo, da SRPUK MOL 2021-2027 v ustrezni meri naslavlja izpostavljena načela, zato dopolnitev gradiva ni potrebna.</p>
<p>Vsebina pripombe z odzivi na pripombo:</p>	<p>V Ljubljani nimamo samo urejenih območij vrtičkov, temveč so na kmetijskih zemljiščih vrtički v obsegu, ki presega razumne meje, so neurejeni in nenadzorovani. V Strategiji se poudarja pomen urbanega vrtičkarstva in zato je moč razumeti, da se obstoj velikega obsega nelegalne vrtičkarske dejavnosti z množico majhnih stavb (nekatere od njih imajo tudi značaj bivalne enote), ograj, zidov, poti, parkirišč na kmetijskih zemljiščih celo vzpodbuja. Strategija bi morala ta problem izpostaviti in podati rešitve, saj takšne aktivnosti delajo škodo organiziranemu vrtičkarstvu in urbanemu kmetovanju.</p>	<p>Namen SRPUK MOL 2021-2027 nikakor ni spodbujati neželene ali celo nelegalne pojave na območju MOL. Prav tako menimo, da SRPUK MOL 2021-2027 svoje ukrepe jasno usmerja v urejeno izvajanje vrtičkarstva, za osveščanje meščanov pa predvideva tudi vzpostavitev programa vrtičkarstvo. Tako sporočilne vrednosti SRPUK MOL 2021-2027 nikakor ne vidimo v izpostavljenem kontekstu. Prav tako opozarjamo, da izpostavljena problematika ni le predmet vrtičkarstva kot takšnega ampak splošnega uveljavljanja ustrezne rabe prostora. Glede na navedeno menimo, da dopolnitev gradiva ni potrebna.</p>
<p>Vsebina pripombe z odzivi na pripombo:</p>	<p>Trajni travniki so glede na analizo rabe prostora na območju MOL v letu 2019 zavzemali 13,3 % oz. 3395 ha površin. Predlagamo, da se vključi dodaten kazalnik in sicer povečanje deleža ekstenzivne rabe trajnih travnikov. Smiselno bi bilo oblikovati in dodati tudi vsaj en rezultatsko usmerjen kazalnik, na podoben način kot SKP 2023-2027 predvideva</p>	<p>Predlagani kazalnik je že vključen v analizo stanja preko analize sprememb dejanske rabe tal, tako kot vse ostale dejanske rabe tal. Kot takšen že predstavlja enega ključnih vhodnih podatkov. Poleg tega opozarjamo na izjemno pomembno vlogo države in že obstoječih in uveljavljenih mehanizmov s katerimi razpolaga (npr.</p>

	<p>ukrep »Pisan travnik«, ki bi prispeval k povečanju naravovarstvene vrednosti trajnih travnikov in vključenosti lastnikov KMG-ev v razvoj območja.</p>	<p>v okviru obstoječega Programa razvoja podeželja, ipd.). Podvajanje ukrepov, ki tovrstno problematiko že naslavljajo na državni ravni z vidika SRPUK MOL 2021-2027 ni smiselno, zato so ukrepi SRPUK MOL 2021-2027 usmerjeni predvsem v izobraževanje in osveščanje.</p> <p>Ob tem poudarjamo, da je SRPUK MOL 2021-2027 le ena od strategij na lokalni ravni, ki zasleduje svoje cilje in ukrepe. V kolikor so prepoznane sinergije med obema dokumentoma njihovo naslavljanje oz. doseganje seveda pozdravljamo. Ob tem pa poudarjamo, da vidimo možnost za doseganje prepoznane sinergije v tesnejšem sodelovanju med skupinama zadolženima za izvedbo obeh strategij – še posebej na področju izobraževanja upravičencev in osveščanja meščanov.</p>
<p>Vsebina pripombe z odzivi na pripombo:</p>	<p>Predlagamo vzpostavitev demonstracijskega centra ekološkega in ohranitvenega kmetovanja. MOL naj zainteresiranemu lastniku KMG ponudi sofinanciranje vzpostavitve demonstracijskega centra, ki naj služi kot primer dobre prakse.</p>	<p>SRPUK MOL 2021-2027 tovrstne »projektne ideje« že naslavlja preko <i>»podpornega mehanizma 2 - Izvajanje projektov in krepitev mednarodne prepoznavnosti MOL«</i>, zato pobudo pozdravljamo in vabimo Javno podjetje VOKA SNAGA d.o.o. k njeni podrobnejši vsebinski pripravi oz. iskanju možnosti za sinergije z nekaterimi v SRPUK MOL 2021-2027 že predstavljenimi projektnimi idejami.</p>
<p>Vsebina pripombe z odzivi na pripombo:</p>	<p>Predlagamo aktiven pristop k vzpostavitvi ljubljanske »Ekoregije«, kot je predvideno v Strateškem načrtu SKP 2023-2027.</p>	<p>SRPUK MOL 2021-2027 je le ena od strategij na lokalni ravni, ki zasleduje svoje cilje in ukrepe. V kolikor so prepoznane sinergije med obema dokumentoma njihovo naslavljanje oz. doseganje seveda pozdravljamo, vendar SRPUK MOL 2021-2027 ne predvideva sredstev za financiranje izvedbe drugih strategij. Ob tem poudarjamo, da vidimo možnost za doseganje prepoznane sinergije v aktivni operativni in vsebinski vključitvi MOL oz. njenih organov v takšno pobudo. Tovrstno sodelovanje že predvideva <i>»podporni mehanizem 1 - Tehnična podpora, strokovno svetovanje in komunikacija«</i>. Glede na navedeno menimo, da dopolnitev gradiva ni potrebna.</p>

<p>Vsebina pripombe z odzivi na pripombo:</p>	<p>Predlagamo, da se v Strategiji predvidi finančna sredstva za izvedbo delavnice namenjene kmetom na temo pristopa k podukrepu »pisani travnik«, kot je predviden v Strateškem načrtu SKP 2023-2027 (stran 281).</p>	<p>SRPUK MOL 2021-2027 je le ena od strategij na lokalni ravni, ki zasleduje svoje cilje in ukrepe. V kolikor so prepoznane sinergije med obema dokumentoma njihovo naslavljanje oz. doseganje seveda pozdravljamo, vendar SRPUK MOL 2021-2027 ne predvideva sredstev za financiranje izvedbe drugih strategij. Ob tem poudarjamo, da vidimo možnost za doseganje prepoznane sinergije v aktivni operativni in vsebinski vključitvi Javnega podjetja VOKA SNAGA d.o.o. v izvedbo ukrepov usmerjenih v izobraževanje upravičencev in osveščanje meščanov. Glede na navedeno menimo, da dopolnitev gradiva ni potrebna.</p>
<p>Vsebina pripombe z odzivi na pripombo:</p>	<p>Strategija naj predvidi zadostna finančna sredstva za izvedbo strokovnih raziskav na temo biotičnega varstva rastlin, kar je tudi eden od specifičnih ciljev in intervencija po Strateškem načrtu SKP 2023-2027 (strani 329-330). Dodatna sredstva naj se predvidijo tudi za raziskavo tržnega potenciala gojenja užitnih in medicinsko pomembnih vrst gob na območju MOL.</p>	<p>SRPUK MOL 2021-2027 je le ena od strategij na lokalni ravni, ki zasleduje svoje cilje in ukrepe. V kolikor so prepoznane sinergije med obema dokumentoma njihovo naslavljanje oz. doseganje seveda pozdravljamo, vendar SRPUK MOL 2021-2027 ne predvideva sredstev za financiranje izvedbe drugih strategij. Ob tem poudarjamo, da vidimo možnost za doseganje prepoznane sinergije v aktivni operativni in vsebinski vključitvi Javnega podjetja VOKA SNAGA d.o.o. v izvedbo »podpornega mehanizma 2 - Izvajanje projektov in krepitev mednarodne prepoznavnosti MOL«, saj prav izvedba različnih projektov ponuja prostor za naslavljanje potreb različnih institucij, pa tudi izvedbo različnih strategij. Glede na navedeno menimo, da dopolnitev gradiva ni potrebna.</p>
<p>Vsebina pripombe z odzivi na pripombo:</p>	<p>Strategija predvideva večjo stopnjo samooskrbe in s tega vidika je potrebna promocija znamke lokalno predelane hrane in izobraževanje potrošnikov, da kupijo lokalno pridelano hrano. Izpostaviti je potrebno prednosti takšne hrane (kakovost, kratka oskrbna pot), ki naj prevladajo pred ceno.</p>	<p>Z izpostavljenim vidikom se strinjamo, SRPUK MOL 2021-2027 pa ga je že zaobjel v ukrepu »3.1 Povečanje prepoznavnosti podežolja in osveščanje meščanov«. Glede na navedeno menimo, da dopolnitev gradiva ni potrebna.</p>